

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Drei Vorlesungen in Rom - Cod. Ettenheim-Münster 196

Lugo, Juan

[S.l.], 1632-1633

Sectio IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-116360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116360)

ergo necessarium, ut dicitur, nam licet Deo nihil debeat, necesse est ponitur
 illud de necessitate, semper e. voluntas vult vel n. vult tale obit, frustra ergo
 Deus decesseret in d. ipso etiam nolente poneretur, dedit ergo Deo velle
 d. in punctum a lege contingens scilicet ex duobus actibus voluntatis, a quo in
 nihil redat ad Deo volendum ac illud decretum quod preparat concursum
 in actu imo ad eam creatam liberam, ut probavi latius in loco praedicto, qui vi-
 scendus est, ne retractamus.

SECTIO III.

Dissolvuntur obiectiones contra nostram sententiam.

Prima, quae pro pura omissione libera fieri solent, omnia tendunt ad ostenden-
 dum n. oppositi. cum definitione libertatis. ceterum supposita ratio n. r. con-
 ditionis facile omnia dissolvuntur assignando rationem huius requirantia possibi-
 cet voluntas haberet e. n. haberet aliq. motuum illius omissionis. haberet qui-
 dem, si n. sit exerceri illo modo libertas nisi voluntas, quae se n. e. pura ceca,
 dicitur e. adhibetur ab effectu proprio ad illud motuum volendi vel n. volendi.
 item n. haberet motuum, quia omnia n. sit habere aliq. motuum finem, alioquin potest
 e. laudabilis e. meritoria e. dicitur ordine in intrinseca cum ad illud motuum, n.
 sufficit e. denominando extrinseca ex eo qd. tale motuum respicitur ut omnisio
 dicitur e. qd. illud, ut late probatum e. hoc supposito respondemus tunc in
 forma ad sequens arguta.

Primum e. si daretur voluntas quae potest peccare. e. omnino posse,
 ad hoc in ea inveniatur definitio libertatis, nam pura libera e. quae potest peccare
 e. n. peccare, e. actus liber e. qui ita fit ut potest n. fieri. qd. e. contra conceptum liber-
 tatis qd. potest dari cura omissione libera. qd. facile ex dictis dato illo casu im-
 possible e. qui utramque scilicet illam potest e. liberam e. n. e. liberam, e. quidem
 liberam, quae supponitur, n. vero e. liberam, quae e. liberam e. potest moveri ex cog-
 nitione ad hoc vel illud, ad meram e. omissionem impossibile e. qd. voluntas mo-
 veatur ex cognitione, nam eo iusto omissione e. ex aliquo motu, ut supra
 probatum e. sicut ergo e. impossibile, qd. daretur pura libera quae potest operari sine
 cognitione, quare si daretur pura indifferens quae sine ulla cognitione potest sua
 operari e. potest operari e. n. operari si sequitur utrumque scilicet e. liberam
 e. n. e. liberam, ita in casu posito dicendum e. qd. sicut in suppositione pura libe-
 ra includitur implicita necessitas cognitionis, ita includitur qd. operetur vel n.
 operetur ex motu cognito, ut probatum e.

Secundo obijciunt: ponamus Deum negare concursum ad eam actum ipsum
 voluntatis praeterquam ad amandum. ^{Secundum} ^{quod} si n. cognoscatur ut cura, bonus
 sed cum aliquibus inactionibus ratione operari maneat voluntas libera ad eam
 amandum vel n. amandum. tunc quidem voluntas est eam n. amare qd. et habere
 curam.

quam omissionem liberam. *ps* neg. qd supponitur n habere concursum.
 Dei ad illum actum potestatem nisi ad amorem Petri liberum. & casum e
 impossibilem nam eo ipso qd voluntas relinquatur libera ad amandum Petrum pot
 omittere eis amorem ex aliquo motivo qd proponatur ad omittendum. n e a.
 omittere ex aliquo motivo nisi per actum potestatem tendat in istud motuum;
 ut probatum e. repugnat ergo relinquere voluntatem liberam e tñ n habere in
 actu pmo concursum Dei nisi ad unum actum.

Tertio obijciunt: *ps* Deus pcepit voluntati create ne operetur vllum
 actum & si voluntas nullum actum elicit; item *ps* Deus pcepit eadem voluntati
 ne marcat obiosa, sed qd aliquem actum operetur quiescens velle sit. E. n e neces-
 sitata ad operandum, alioquin n est ma pcepti. & negando utrumq. hñs, neu-
 trum e. *ps* pcepti; n pnum, qd e impossibile. n dnm, qd e necessarium. pot
 quidem Deus pcepit ut curaret hñs se ita disponere tempore antecedenti ut ad-
 veniente tali instanti v. nullo obiv cogitaret e per seipsum n hñs velle; n tñ
 pot pcepit qd quomodocum cogitaret de aliquo obiv amabili suscipere eum actu
 voluntatis.

Dices: proponatur e malum operari vñ actum tunc voluntas
 ex hoc motivo nihil prius operaretur & dñi sit omnia pura ex motivo. &
 vel illud proponi ut parum malum vel cum ipso contrario. si dicas pnum
 tunc vñs vel supponis voluntatem pce ^{ad huc} aliquo operari aliquem actum, vel p
 si dicas dnm, omnia pcepta e libera atq. dico n e a voluntate qd tunc solum
 omnia tribuitur voluntati quando pceptat operari. tunc ergo voluntati n
 relinquatur vllum motuum ad operandum, sed potis tollitur e motuum, atq
 nec omnino n e ex motivo. si verò dicas pnum scilicet voluntatem pce tunc
 operari. pcepta operaturam necessario scilicet actum quendam pce nolit alium
 actum operari, quem actum iam tu supponis possibilem. ego a. dico, n possibilem
 e. fm necessarium, qd n datur nisi vñ eum motuum ad operandum & vñ eum
 atq. ont. possibilem. de pñ in dco casu quando ~~com~~ pceptat simul aliqua
 res bona, tunc voluntas vel hñ volitionem operari ex illo motivo, vel
 volitionem operandi ex motivo contrario, operari, inquam, alius actus pter
 illum, n p e. morari ad nolendum dñs e debet operari ex aliquo motivo.

Quarto obijciunt. voluntas n recusat ab uno obiv finito
 nisi pcepto & nec a duobus & nec a pluribus, si illa e iam collectio e
 pcepta & si voluntas sola illa que tibi pceptatur relinquere. & ne-
 gando istam neg. nam tunc n nclinetur ad singula, nec recusat
 ad aliquo dñm, qd n p ista relinquere. nisi ex motivo altero
 rade eum coetera relinquas.

Quinto obijciunt. qd hoc modo confunditur libertas con dñctio-
 nis libertate contrarietatis, hac e. e ad alij vñarios, qd nec debet e ad
 extrema contrarietate opposita scilicet ad actum e eis negationem, nec a.

perimus

facere cum velit, ab eo accipit ut sit etiam misera si n fecerit, & postea
sunt e. inquit, qui h virgulas dormit, ne quicquid n facit qd debet sine
intervallo patitur, ec. saluti sepe idem reperit.

Q haec ora e verissima, certum e. qd ex m qui debet facere qd facit
peccare, & quiri e. quibus a. e. an iste qui h facit omittat ab eo si actu,
an vero interveniente, semper aliquo actu, & quidem nec scriptura nec Patres
dicunt id stringere sine illo actu, nam eadem scriptura in bene operante
e merente dicit, qui potuit transgredi, & e transgressus, dico qd Paulina bona ec.
e h certum qd etiam apud adversarios pcc dari bonum meritum saltem
pny nuanadus sine actu positivo. imo in ytem lovis in obsequium adductis
suggentur intervenire actu positivo, nam in epistola Jacobi ante illa
verba proxime citata immediate dicitur: nunc a. exultatis in meritis
vestris, ois exultatio talis maligna e. ha it actiones positivae, ex quo datione
& inferit: scienti igitur bonum facere, e n facit peccatum e illi. loquitur
ergo de omissione qua oritur ex quritu pccati. i. verus etiam pccator iam vi-
dmg supra ex pntis Euangely veritas colligi quomodo h potuerit peccare in-
ram omissionem, cum ab ipso queratur quare motu non habuerit n dandi pec-
niam ad negotia eam, si fuerit, e. pura ommissio frustra quare vel qd motivo.
verissimum itaq e libere peccare quicunq n facit qd debet, sed verum e
etiam neminem omittat debitum sine alio actu positivo.

Octavo obviunt S. Thomam in pnti art. 3. ubi videt peccare vo-
luntarium pcc reperiri sine illo actu, qd videtur etiam responderi. De dda
q. 79 art. ultimo ad vltimum, e in 2do dist. 25. q. 1. art. 3. e q. 2 de malo
art. j ad pbum, etum e q. in quibz locis dicit n semper in peccato omisso-
nis reperiri actum qui cadat supra eam omissionem nec semper peccatum
illud fundari in actu. Q S. Thomam explicuisse, satis tuam merxton infra
q. 75 art. 5. e dicta q. 2 de malo art. j e alibi, ubi ait quando dicitur
peccatum pcc e sine illo actu n debet illigi qd pot e sine illo actu sal-
tem in tanto qd sit ead vel occasio omissionis peccaminosa, hoc e. e im-
possibile, sed totum pcc e ab eo illo actu qui per se tendat ad ipsam omisso-
nem vel eam habet pro obto, ut e. aliquis peccare, nullo modo volens ommissionem
faci, sed volens aliquid ad qd hic e nunc sequitur ommissio facri, ad quem
actum sequitur ommissio prohibita, hoc e. pter intentionem illis voluntatis
qua nec vult illam omissionem nec hnt necessariam merxtonem cum ea
omissione, qd pot ab eo tempore e illa volens ab eo qd sequeretur omis-
sio facri, pcepti, qd vero pnt e per accidens n nunt sunt ebtaliter, inde sit
ad illud qd per se e prohibendum h sit illa actus sed mera ommissio qua postea
nubetur. videant pccata loca S. Thomae e dicitur ex eis veris magquam
pcc e peccatum sine alio actu antecedenti qui saltem per accidens sit ead
omissionis. Confirmatur vero haec interpretatio ex dicto dist. 3. huiusmodi Sta
ubi videtur

In videtur magis dare potuisse putam omissionem, et in responsione ad
3um hinc eodem modo requiri ad voluntarium actum ^{con-}trarius sicut
actum voluntatis, certum a. Et in d. contra h. p. et peccatum omissionis
vel omissionem voluntariam sine aliqua cogitatione & eodem modo tenet S.
Thomas etiam in eo loco h. p. et omissionem voluntariam abq. d. prorsus
actu voluntatis.

Nono obicitur q. qui elicit actum voluntatis iniquitatem circa
aliquid obitu. v. g. qui elicit dilectionem Dei ut quatuor cum potest illam eli-
cere intentionem ut s. h. omissionem libera in illig. maioris intentionis, et
in h. h. aliquem actum qui sit caa. vel occasio illig. omissionis, solum s. h.
actum dilectionis Dei ut q. qui secunqum suam entitatem potestatem h. d.
caa. negat maioris intentionis & illa ommissio libera maioris intentionis
et ommissio pura nullo modo, volens directe vel indirecte per aliquem actum.

Dicitur eo ipso q. voluntas potens elicere actum intentionem elicit
actum potestatem remissum, iam elicit aliquid incompatible cum actu intente,
et per frequens in ipsa productione actus remissum et voluntariam carentia
intentionis maioris. Ita vtra, q. in actu remisso quo sit, videlicet carentia
potestatis illig. actus, et negat maioris intentionis, ex his primis, nempe carentia
potestatis illig. voluntatis, voluntaria quidem e, sed t. nullo modo e in-
compatible cum maiori intentione, nam ipse quatuor gradus intentionis re-
tinentur et licet illis supradictentur abq. quatuor duorum & productio huius
entitatis potestatis nullo modo e incompatible cum maiori intentione, ac
per frequens negat illig. intentionis h. p. et voluntaria in productione pura
huius entitatis quae praecipitur & fatendum e actum remissum ut remissum,
hoc e, secundum negationem maioris intentionis h. e. voluntarium, nisi ipse
negat immediate in se ipsa sit voluntaria cum h. sit voluntaria in alio
nec directe nec indirecte.

Obicitur abq. remissionem illam e. voluntariam in actu exercito,
sicut iocem accidentia voluntatis v. g. utraque, ou radem e. c. q. remissio
etiam quae e. proprietatis seu accidentis ipsius actus debet e. voluntaria et libe-
ra in actu exercito et h. per modum obitu. Ita vtra, q. alia accidentia id est
voluntaria q. d. sequuntur necessario ad voluntatem, at vero in ipso h. re-
quisitum necessario ad entitatem potestatis huius voluntatis, ut videmus q. e. vo-
luntaria in caa. si ergo e. voluntaria in actu exercito q. sit immediate aliquam
libertatem et hoc e. q. intendit obiectio videlicet negationem illam intentionis e.
p. et in se habet e. directe liberam abq. v. h. actu ex cuius libertate ipsa ommissio
dicatur libera.

Adde illam remissionem secundum negationem intentionis, quam in-
stant h. e. proprii accidentis voluntatis potestatis, sed e. motum negationem aliorum
graduum inferiorum a qua negat, gradus qui excludunt de non remissum
ex eius.

non existentes sine consortio aliorum, sicut si voluntas potest diligere
 simul Deum & Petrum & diligere solum Deum sine alio actu, tunc ergo
 amoris Petri est vere pura omisio, quia dilectio Dei in eis est vel occasio eius
 omissionis, sicut e. potest utragque dilectio simul. Similiter omisio intentio-
 nis erit pura omisio voluntaria, quia gradus illi qui inducuntur in et incom-
 patibiles hic est nunc cum illis qui omittuntur, sed solum nunc de nominantur
 de sine illis, sicut dilectio Dei diceretur de nunc sine dilectione Petri.

Subit fortasse aliquis actum remissum in solum includere quatuor
 primos gradus v. g. ad addere etiam terminum intrinsecum, hoc e. indivisibile
 atque terminativum & positivum quod si haberet si continuaretur in termino
 tunc e. loco illius terminativi, quo nunc terminatur intentio ut quatuor
 resultaret unum continuativum quo continuaretur quatuor gradus in-
 tentionis cum quinto, si ergo datur nunc pura omisio gradus quinti, hoc
 omisio simul cum terminare positivum huius quatuor gradus, quia terminatio
 e. voluntaria & libera.

Hac est solutio in satisfactio, imo quia supponit principium de
 mihi in satis probatur, scilicet indivisibile terminativum si potest idem de
 terminativum in intentione alterius procederet. Sed quia etiam data illa sententia
 illud indivisibile terminativum, pro pura terminatur quatuor gradus intencio-
 nis in actu nec volitio, sed terminus voluntatis ut quatuor. Quibus vortem
 est dicere omissionem si gradus de liberam ab eo in illo actu incompatibili
 cum sicut gradus, nam totus ille actus prout volitio e. potest et cum sicut gradu
 illud e. indivisibile terminativum quod solum e. incompatibile cum sicut
 gradu in e. volitio & nullo datur actus aut volitio incompatibilis cum sicut
 gradu, & persequat omissionem gradus si erit pura, hoc e. ab eo in actu exclu-
 dente quintum gradum.

Tertio quia contra illud indivisibile terminativum militat eadem
 ratio quas supra impugnabimus puram omissionem, nam sicut pura omisio in
 se habere motuum, sic illud indivisibile terminativum prout terminativum
 in se habere motuum, supponamus e. eorum v. g. appetitum ad delectabilem
 bonum in ut carum e. minus carum. hoc posito appetitum eorum actu inter-
 ra - ut quatuor, quia delectabile est. ista volitio terminatur in quatuor gradu inten-
 tionis per indivisibile intrinsecum terminativum, illud indivisibile seu
 illa terminatio quare posita fuit in quatuor gradu ^{cum} potest illa volitio e. in-
 tentionis & angere ad carum e. an quod minus carum. an quod alius motuum?
 illud e. indivisibile de se indifferens & ad ista e. ad ista data illa motiva in minus
 quam ista omisio & sicut omisio in se e. sine volitione continua exple-
 tante motuum omissionem, ita nec illud indivisibile terminativum potest
 e. sine volitione explicante motuum omissionem maiorem intentionem, cum eadem
 sit ratio in utroque.

Liber

Aliter ergo responderi potest ad objectionem supra positam negando
min. pro qua adverte singuliter potest obijci quod Petrus mihi libere amabilis
proponatur. imo per cognitionem adeo debilem sive ex inaduerfentia sive
ex alio capite ut non possit voluntas moveri ad amorem intentionem Petri, et tunc
carentia intentionis amoris est obia necessaria, et per consequens non oritur a volun-
tate iuxta supra dicta. Eo potest obijci quod debet cognitio sufficiens ad amorem
liberum intentionem Petri; et tunc distinguedum videtur, nam vel ad eam cognitio
representans simul aliquam difficultatem, vel aliquis quod possit aliquomodo retardare
ab ea intentione, vel non adest talis cognitio. si non adest, tunc non dabitur omnisio
intentionis, sed fertur voluntas quantum potest iuxta suam capacitatem, quod magis
cognis non multum potest, eo quod simul attendit ad alia obia, vel parum attendit ad
hoc obia, vel ad alias causas. si vero adest ea cognitio, tunc dari quidem potest omis-
sio intentionis libera, si tunc sine actu aliquo, solum confusa quo volumus,
concreta nimirum affectus intentionem, et hoc ex aliquo motivo proposito, quod
retardat ab intentione amore, sive quia difficultas est ea intentio, sive quia notitia,
sive quia inutitibus sive quia non satis proportionata cum obio non adeo digno, vel
propter quod simile.

Dices nos non excipere quando remissive operamur quod habeamus in-
modi actum potius reflexum etiam confusum quo volumus remissionem a-
moris. Sed raris non est cum actum, quia non datur advertentia sufficiens ut ipsa
intentionis omisio sit libera, potest obijci, aliquando vero dari et tunc via-
potest periri, quia nimis subtiliter percipi tunc aliquomodo, quod quidem obia faten-
dum videtur in casu simili, nempe in assensu fidei intellectuali, qui etiam
potest esse intentus et remissus, et quidem sicut assensus ille, et liber ex imperio vo-
luntatis, ita intentio est remissio illius assensus et libera ex imperio eiusdem
voluntatis. potest ergo: quando assensus fidei est remissus cum potest esse intentus,
an experiantis explicitum imperium voluntatis quo vis imperare et non ex intense.
nemo certe hoc clare exponitur, et tunc certum videtur voluntatem imperare non
solum actum fidei sed etiam remissionem intentionis, alioquin intentio fidei non
quam esset libera. sicut ergo ubi interuenit subiectivum quodam volente quod
per modum imperij coarctat sive comprimit intellectum necesse esse effundat in
actum intentionem, ita respectu actuum eiusdem voluntatis videtur interueni-
re similis actus imperiosus, qui quasi coarctat voluntatem ne habeat amot
actu valde intentus aliqua obiecta.

Dices, si actus fidei fiat intentus vel remissus provenire solum ex eo
quod voluntas sine affectionis imperans illum assensum ut intentionem vel remissio-
nem, quare non oportet advere aliud imperium limitans intentionem. Sed contra, quia
quod voluntas fidei sit in se intentus non facit quod assensus fidei sit intentus nec
contra, nam per voluntatem valde intentionem prout ego desiderare. Sed Petrus habet
actum remissum et similiter per voluntatem intentionem prout velle habere
assensum

assensum fidei remissum, provenit ergo illa intentio vel remissio si-
dei aliquando ex voluntate imperante ipsam intentionem vel remissi-
onem, aliquam cum illectu sit pota necessaria semper eliceret assen-
sum fidei cum tota intentione ubi potest, quoties voluntas imperat
assensum fidei.

Dices iterum: etiam quando h. cogitamus de ipsa intentione
actus in se habet intentio e libera e meritoria in eo qui, cum potest n. dili-
gere Deum, diligit illum, e quo maior e intentio eo magis meritorius e.
Actus & poterat habere omitti illa intentio etiam sine actu terminato
ad intentionem produendam. Q. Distingueno negans, potest omitti in-
tentio in genere actu remisso nego, potest omitti omittendo totum actum,
ideo e hoc sufficit ut tota intentio sit meritoria e arguat meritum, ha-
bitabilis e elicere actum intentum quando potest h. totum omittere,
quod elicit actum remissum eum eadem libertate, sicut qui elicit actum
charitatis quem solum poterat elicere, e omittere per rationem illius magis
meretur quam qui elicit actum temperantiae quem similiter potest elicere e
omittere, tota ergo intentio actus e libera e arguet meritum etiam tunc max-
ime voluntas n. potest illam dividere, sed vobis vel ponere illam totam, vel totam
illam omittere.

Pro complemento huius quadrupis adverte, n. oportere qd semper
velimus omissionem directe, sed hoc nos aliquando illam velle movet. v. g.
potest velle directe n. amare Deum, potest etiam velle, tenere tunc quia potest no-
teram amare. Deum e tunc velle indirecte. omissionem amoris Petri, hoc e,
illa mea volitio tenendi nullo modo potest omnem intrinsecum ad omisso-
nem illig amoris tanquam ad obitu sed solum ad h. d. illi, sed potest dicitur
tunc e incompatibilem cum amore Petri, e ideo dicitur, voluntas movet
velle omissionem illig amoris, quatenus vult tunc quem illectu indicat re-
pugnare hic e nunc cum amore Petri.

Dices: Et iam voluntas se habet omissione quantum e ex se, respectu
amoris Petri, nullum e. actum potest circa eum amorem vel eius omissionem.
Et similiter potest n. habere actum circa alio obitu se omittere eum actum.
Q. negando nego, ratio differentis e, qd in uno casu ita e voluntaria illa
omissio amoris, ut simul voluntas aperte, explicite quo motivo moveat,
ad omittendum amorem Petri, vellet eodem motivo quo vult h. d. d.
quare contra eum casum n. procedit ratio supraaddita pro nra sententia,
in d. a. casu daretur omisso libera sine motivo, vel sine certo motivo,
qd repugnat, ut probatum est.

Section V.